

Ekeren

Senioren : zeker in Ekeren

Kijkende naar de rol van senioren in onze samenleving beogen wij als Seniorenraad Ekeren met dit memorandum een leidraad aan te reiken welke richting aangeeft en die we samen met het volgende districtsbestuur verder willen uitwerken.

De Seniorenraad vraagt concreet aan alle in Ekeren actieve politieke partijen om mede op basis van de in dit memorandum beschreven beleidsdomeinen passende beleidskeuzes in overweging te nemen bij de opstelling van hun verkiezingsprogramma en bij uitbreiding het bestuursakkoord 2025-2030 om samen met de Seniorenraad te bouwen aan een leefbaar en aangenaam Ekeren.

Uitdagingen

Ekeren telt 28720 inwoners, waarvan 5488 65+ ers, zijnde 19.1% van de totale bevolking. Deze seniorenleeftijdscategorie groeit nog steeds aan en dat zal in de nabije toekomst niet veranderen. Senioren vormen een heterogene groep waarvan het grote deel nog steeds perfect in staat is voor zichzelf te zorgen en van het leven te genieten. Helaas zijn er ook steeds meer mensen op leeftijd die aandacht en zorg nodig hebben. Hier, als maatschappij, met het nodige respect op inspelen is één van de grote uitdagingen van deze tijd. Het is de opdracht van elke overheid om senioren de nodige ondersteuning te bieden waardoor deze in staat zijn bij te blijven dragen aan de samenleving en dit met een optimale kwaliteit van leven. Het is tevens de opdracht van elke overheid om de leefomgeving seniorvriendelijk en seniortoegankelijk te maken, vooral als het gaat om het bieden van veilige omgevingen om te wandelen, fietsen en/of het openbaar vervoer te nemen.

Met dit memorandum pleit de Seniorenraad geenszins voor een éézijdig seniorenbeleid maar streeft veeleer naar een meer-generatie-samenleving, naar een beleid dat erop gericht is het welzijn van alle Ekerenaars zowel jong als oud, te behouden en te stimuleren en zo te komen tot een evenwichtige en zorgzame leefgemeenschap.

Senioren bieden de maatschappij waardevolle ervaring, kennis, wijsheid en ondersteuning. Uiteraard biedt dit onverhoopte kansen. Hoog tijd dat ook het beleid dit inzielt.

Inspraak en participatie

Senioren hebben veel kennis en ervaring opgebouwd en kunnen daarom een waardevolle bijdrage leveren aan een coherente besluitvorming. Geef hun een stem in het proces. Door een specifiek inspraakorgaan voor senioren, de Seniorenraad, geeft men de gelegenheid aan de Ekerse 65+bevolking om te participeren aan het lokale beleid. De belangen van onze senioren zijn gespreid over vele beleidsdomeinen en dienen dan ook in al deze beleidsdomeinen aan bod te komen. Als Seniorenraad pleiten wij daarom voor een schepen voor senioren welke vorm geeft aan een district gebonden **inclusief seniorenbeleid** dat correct en transparant uitgevoerd wordt en dit in samenwerking met de Seniorenraad en ondersteund door een voltijdse seniorenconsulent(e). Een seniorenconsulent(e) die de nodige tijd krijgt om de senioren, Seniorenraad en de seniorenverenigingen bij te staan is een absolute must. Zij/hij vormt immers de schakel tussen senioren, de schepen voor senioren en het districtsbestuur. Een jaarlijkse evaluatie van dit inclusief seniorenbeleid houdt het schip op koers.

Sociale contacten

Eenzaamheid is een probleem van deze tijd. Ook voor senioren. Het verkrijgen en behouden van sociale contacten is niet altijd eenvoudig. Voor de senioren spelen in het bijzonder de seniorenverenigingen een onvervangbare rol als belangrijk sociaal weefsel.

Ekeren

Deze verenigingen verdienen dan ook alle steun. Ook het district kan op eigen initiatief mogelijkheden creëren waar senioren elkaar ontmoeten om samen activiteiten te ondernemen. Er kunnen zeker stappen gezet worden in de afstemming van activiteiten over district en de verschillende verenigingen heen. Zo werkt men pro-actief aan de voorkoming van vereenzaming.

Blijvend leren en digitalisering

De actieve senior wil graag actief blijven en zich zo goed mogelijk informeren over de nieuwe dingen van vandaag. Blijvend leren versterkt senioren in hun persoonlijke ontplooiing, zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. De steeds sneller gaande digitalisering vormt voor vele senioren een groot probleem waardoor ze afhaken. We zien echter een verschil tussen diegenen die wel klaar zijn en diegenen voor wie het allemaal wat te snel gaat. Digitale vaardigheden om vlot en doelgericht te kunnen omgaan met de buitenwereld dienen daarom blijvend bijgewerkt te worden. De nodige digitale vaardigheden van vandaag zijn niet die van morgen, waardoor het alsmaar belangrijker wordt te kunnen en willen bijleren. Dit dient beleidsmakers tot nadenken te stemmen hoe ervoor te zorgen dat de maatschappelijke digitale transformatie inclusief en met de juiste accenten kan gebeuren. Het is daarom belangrijk om voldoende mogelijkheden te bieden om blijvend te kunnen leren.

Vrijwilligerswerk

Veel senioren zijn nog actief en willen graag iets betekenen voor anderen. Het district kan hierbij een rol spelen door organisaties en senioren te ondersteunen in vrijwilligerswerk en deze te begeleiden naar de hieromtrent geldende regelgeving.

Mantelzorgers inclusief respijtzorg

Gezondheidsproblemen zijn nu éénmaal eigen aan hogere leeftijd. Senioren met een mindere gezondheid hebben vaak hulp nodig van mantelzorgers. Het is belangrijk om deze mantelzorgers te ondersteunen, zodat zij hun taak goed kunnen blijven uitvoeren. Dit kan bijvoorbeeld door het effectief erkennen en waarderen van de inzet van mantelzorgers en vrijwilligers als noodzakelijke aanvulling op de professionele dienstverlening. Een concrete stap kan de veralgemening en gelijkschakeling zijn van de mantelzorg-waarderingsvergoeding voor de hele stad. In vele Vlaamse gemeenten en ook in Antwerpse districten zoals Berchem, Deurne, Hoboken en Wilrijk bestaat deze waarderingsvergoeding nu al. In Ekeren bestaat deze regeling niet. Wat betreft de praktische modaliteiten vragen wij dat ook Ekeren zijn lokaal zorgbeleid zou afstemmen op de noden van de mantelzorgers.

Mantelzorgers kunnen niet 24/7 paraat staan en hebben ook recht op ontspanning en vrije tijd. Om dat op te vangen kan respijtzorg een oplossing bieden. Zorgverleners kunnen hierbij een rol spelen door het aanbieden hiervan en het ondersteunen van mantelzorgers bij het vinden van geschikte vervangende zorg. De stad en zijn districten hebben de taak dit mogelijk te maken door het beschikbaar stellen van budgetten en respijtzorg te faciliteren voor hun inwoners. Dit sluit tevens aan bij het Mantelzorgplan 2020-2024 van de Vlaamse overheid.

Zorgzaam wonen

De meeste senioren willen zo lang mogelijk in de eigen vertrouwde omgeving verblijven. Dat is ook de insteek van het Vlaamse Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 van de Vlaamse overheid. Voor de uitwerking van de decreten en plannen op Vlaams niveau is actieve medewerking en samenwerking van het stads- en districtsbestuur absoluut noodzakelijk. In praktijk wordt het verlangen van de meeste senioren om langer thuis te wonen snel gefnuikt wanneer ze zorg nodig hebben. In hun zoektocht naar oplossingen worden ze geconfronteerd met tal van drempels en met een onoverzichtelijke wirwar aan diverse voorzieningen. Een vereenvoudiging van de verschillende “zorg”-systemen welke niet op elkaar afgestemd zijn om tegemoetkomingen automatisch te kunnen verkrijgen zou hierin een grote stap zijn.

Ekeren

Er is bij senioren een grote behoefte aan lokale, laagdrempelige onthaalpunten waar noodzakelijke en bruikbare informatie over zorg en ondersteuning kan verkregen worden. Deze aanspreekpunten (minimaal 1 per wijk) - die bijvoorbeeld in een daartoe ingericht kantoortje, kunnen worden ondergebracht - moeten fungeren als (pluralistische) centrales waar Ekerse inwoners met zorgnoden en vragen terecht kunnen. De Vlaamse overheid stelt trouwens uitdrukkelijk dat het de verantwoordelijkheid is van de lokale overheid om - met Vlaamse steun - aanspreekpunten en zorgcoördinatie op te zetten. Een goede spreiding van deze aanspreekpunten verhoogt de toegankelijkheid tot dienstverlening voor diegenen welke daar nood aan hebben. Lokaal dient het district senioren grondig te informeren betreffende aanbelangende activiteiten of acties los van tegemoetkomingen. Dat kan digitaal, via info-borden, of via een brochure.

Veiligheid

Veiligheid ligt gevoelig bij senioren, doordat velen in een fysiek en/of financieel zwakkere positie staan. De angst voor woninginbraak, diefstal op straat en de onveiligheid in het verkeer zijn wekerende problemen. Wanneer senioren hun woning verlaten, zijn de straat, de buurt en de nabije leefomgeving de eerste plekken waarmee ze in contact komen. Het kunnen deelnemen aan het dagelijkse openbare leven zoals winkelen en vrijetijdsactiviteiten alsook het blijvend onderhouden van sociale contacten verkleinen bovendien de kans op depressie en op sociaal isolement. Hoe veiliger en mobieler senioren zich voelen in hun woonomgeving, hoe hoger de levenskwaliteit.

Mobiliteit

Mobiliteit beïnvloedt in grote mate de levenskwaliteit van senioren. Als senioren een beroep doen op diensten en voorzieningen, deelnemen aan sociaal-culturele activiteiten, sporten, winkelen, enz. is de openbare ruimte bij uitstek het platform waarin ze zich verplaatsen. Daarom moet deze openbare ruimte aantrekkelijk en veilig zijn en door alle inwoners, met of zonder beperking, vlot en veilig gebruikt kunnen worden. Veel senioren hebben te maken met mobiliteitsproblemen en hebben daarom behoefte aan een seniorenvriendelijk openbaar vervoer. Beiden - veiligheid en mobiliteit - behoren tot de kerntaken van zowel het district als de stedelijke overheid.

Voetgangers

Een voetgangersvriendelijk district is een plaats waar het veilig is om te lopen, waar looproutes comfortabel zijn en oversteken gemakkelijk en veilig kan en waar mensen voor langere afstanden gebruik kunnen maken van goed openbaar vervoer. Waar het mogelijk is onderweg even te rusten en er onderweg ook iets te zien valt. Een plaats waar je niet zo snel mogelijk doorheen wilt, maar waar je wil zijn. Dit klinkt mooi, maar is niet zo makkelijk te bereiken als het misschien lijkt. Hinderende vernauwingen veroorzaakt door allerlei obstakels, het ontbreken van verlaagde stoepbanden, de aanwezigheid van drempels en oneffenheden, enz. maken dat voetpaden dikwijls niet bruikbaar zijn voor mensen met een fysieke beperking, rolstoelgebruikers, ouders met kinderwagens of personen met een rollator. Deze problemen manifesteren zich ook voor personen met een visuele beperking welke nood hebben aan geleiding en oriënteringspunten op hun route. Onverwachte obstakels alsook een ondoordacht kleurgebruik in de omgeving maakt het voor slechtzienden moeilijk om zich zelfstandig te verplaatsen. Vele oversteekplaatsen zijn niet aangepast aan de noden van moeilijk-stappende voetgangers, rolstoelgebruikers en visueel gehandicapten. Onvoldoende afgeschermd voetgangers-onderbrekingen door werkzaamheden in de straat vormen voor alle voetgangers een groot gevaar. Een weldoordacht voetgangersbeleid is de basis voor een globaal mobiliteitsbeleid.

 # Fietzers

Volgens de 2023 VAB e-barometer wordt er nu 51% meer gebruik gemaakt van de fiets dan voor de coronacrisis. Het gaat dan vooral om verplaatsingen van praktische aard, zoals het doen van boodschappen of de kinderen naar school brengen. Om dit in goede banen te leiden is er absoluut nood aan een integraal veilige, continue, begrijpbare en comfortabele fietsinfrastructuur. Niet alleen door het aanleggen van nieuwe fietsostrades langsheen spoorlijnen en doorheen natuurgebieden maar vooral door in te zetten op veilige fietsomstandigheden in de dorpskernen en doorheen de wijken. De last-mile is soms de meest gevaarlijke. De fietsstraat of fietszone kan een belangrijk instrument zijn om de ambities van een veilig-fietsen beleidsplan te realiseren.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer is een betaalbare, milieuvriendelijke en betrouwbare manier om van A naar B te reizen en biedt veel voordelen voor senioren. Maar voor veel senioren kan het openbaar vervoer ook een uitdaging zijn. Lange wachttijden, drukke treinen, trams, bussen en wijzigende tijdsschema's en routes kunnen stress en angst veroorzaken. Dit alles in combinatie met onaangepaste opstapplaatsen, onbeschutte haltes, ontbreken van zitbanken, enz. zetten zeker niet aan om voor het openbaar vervoer te kiezen. Brede goed onderhouden voet- en fietspaden, zitbanken, overzichtelijke kruispunten, een goede bereikbaarheid van de eigen woning, een voldoende hoge frequentie van bus, tram, trein en een toegankelijk en betaalbaar openbaar vervoer doen dat wel. Goede, veilige en bereikbare mobiliteitsmogelijkheden zijn voor senioren cruciaal om volwaardig deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven en de eigen autonomie te behouden.

Toekomstgerichte openbare ruimte

Om Ekeren bestendig en weerbaar te maken tegen de uitdagingen van de toekomst is het noodzakelijk om onze openbare ruimte te optimaliseren. Het optimaliseren, herdenken of herontwikkelen van openbare ruimte vereist een klare kijk op de verschillende factoren, functies en waarden die eigen zijn aan het openbaar karakter van de ruimte. Hot topics zijn onder meer leefbaarheid, waterhuishouding, vermindering CO²-uitstoot, vergroening, verhogen van de biodiversiteit, cultuurhistorische waarden, enz. Door openbare ruimte multifunctioneel in te zetten, creëren we een duurzame en leefbare omgeving die bijdraagt aan de biodiversiteit en klimaat robuust is.

Volgens de demografische statistieken zal tegen het einde van dit decennium een kwart van de bestuurders op de Belgische wegen 65 jaar en ouder zijn. De automarkt zit duidelijk in een stroomversnelling richting elektrisch rijden en 65+ers zijn hierin een belangrijke doelgroep. Het elektrificeren van onze mobiliteit en de daarmee gepaarde slimme laadinfrastructuur is een belangrijke hefboom om gestelde klimaatambities waar te maken.

Het Lokaal Energie en Klimaatpact 2.1 van de Vlaamse Overheid heeft als concrete doelstelling om tegen 2030 66.000 publiek toegankelijke laadpunten (CPE's1), 1 per 100 inwoners, door lokale besturen te voorzien. Dat betekent voor Ekeren 270 publiek toegankelijke laadpunten.

Op dit ogenblik telt Ekeren er een twintigtal. Er is nog werk aan de winkel.

Vrije tijd en cultuur

Actieve deelname aan cultuur biedt mensen mogelijkheden om vorm te geven aan hun identiteit, aan de manier waarop ze in de wereld staan, aan hun relatie met anderen en met de samenleving. Culturele participatie speelt een belangrijke rol in het actief en zinvol ouder worden. Een meer senior-vriendelijke cultuur-programmatie is hierbij essentieel. Cultuur is voor de senioren onder ons een bron van expressie en zingeving, en heeft een positieve impact op de fysische gezondheid, het psychisch welzijn en de sociale cohesie.